

Передплата

на «РУСЛАНА» вносити:

в Австрії:

на цілий рік 20 кор.
 на пів року 10 кор.
 на чверть року 5 кор.
 на місяць 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
 або 86 франків
 на пів року 8 рублів
 або 18 франків
 Поодинокі числа по 16 сот.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
 бо руске ми серце і віра руска.» — Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня
 впрім неділю і руских свят
 1/2 год. пополудни.

Редакція, адміністрація і
 експедиція «Руслана» від ч. 1.
 п. Домбровского (Хорунжии). Екпе-
 диция місцева в Агенції Со-
 коловского в пасажи Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише
 на попереднє застереженє. —
 Рекламациі неопечатані вільні
 від порта. — Оголошеня зви-
 чайні приймають ся по ціні
 20 с. від стрічки, а в «Наді-
 сланім» 40 с. від стрічки. По-
 дяки і приватні донесеня по
 30 с. від стрічки.

Пересиленє на Угорщині.

Небували розміри угорського пересиле-
 ня наробили чимало жури віковому цісареві.
 Та при тім треба подивляти сей такт і
 обережність, а заразом самостійність в
 осуді інформацій своїх дорадників, яку ці-
 сар виявив у тих трудних приключках. Се-
 ред частих поїздок угорських мужів стану
 до Відня і авдієнцій у цісаря, ані відень-
 ска, ані угорська праса не могла до самого
 послідку зорієнтувати ся що-до вислідку
 тих інформаційних послухань та що-до
 децизій цісаря. Особа будучого прем'єра
 вже від двох тижнів була загадкою, на я-
 кої розв'язанє дармо спокушали ся всі ав-
 стро-угорські журналісти і політики.

Загально вказували на гр. Тісу, як
 на наслідника гр. Куена, а то з тих при-
 чин, що він є єго личним приятелем і по-
 літичним приклонником та був один з пер-
 ших, що одержали візванє на авдієнцію
 до цісаря. Але тому, що — як твердить
 Wiener Allg. Ztg. — Тіса хотів відразу
 зачати від розв'язаня палати і розписаня
 виборів, які наміряв перевести при помочи
 сильної пресії адміністраційних органів на
 виборців — Корона не повірила єму місії
 утвореня кабінету, а то тим більше, що
 гр. Тіса вже згори мав би против себе
 упередженє майже цілого угорського союму,
 бо не посідає там жадних симпатій.

Відтак виринула була кандидатура Пер-
 челя, якого також покликано до Відня.
 Але ніхто не думав про того, який тепер
 став президентом міністрів, іменню на мі-
 ністра скарбу Люкача. Ба навіть тепер, ко-
 ли єго номінація є вже певною річю, від-
 ьська півофіційна праса помістила для
 него дуже неприхильні згадки. Люкач був
 тим, який спонукав на некористь Австрії
 заведенє суртакси на цукор. Та мимо сво-
 їх безперечних деяких заслуг для мадяр-
 скої скарбовости Люкач не має найменшої
 симпатії між опозицією, а се стає тим не-
 безпечнішим для єго презесури, що не
 посідає жадного політичного досвідку і
 взагалі на президента міністрів зовсім не
 надає ся.

Впрочім сам Люкач лично, як доно-
 сять з угорської сторони, не вірить в пово-
 дженє свого кабінету. Оно в першій лінії
 буде зависіти від того, які концесії для
 опозиції на народнім поли що-до військо-
 вости він привезе з Відня. Що опозиція
 не буде вдоволена ними, се більше як пе-
 вно. Тому кабінет Люкача уступить правдо-
 подібно дуже скоро, а після него знов гр.
 Куен обійме керму правительства, розв'яже
 палату і розпише нові вибори.

Що вибір цісаря упав на теперішнього
 міністра скарбу, має свою причину не в
 тім, немов би інші проби утвореня кабінету
 не удали ся, але в тім, що всі три пар-
 ляментаристи Андраші, Перчель і Тіса, які
 оноді були на авдієнції у цісаря, вказали
 на Люкача, як найвідповіднішого мужа
 задля утвореня кабінету. Тої самої гадки
 був і гр. Куен, представляючи цісареві
 ситуацію.

Нині міністер Люкач удає ся до Відня
 на авдієнцію до цісаря, яка назначена на
 2. год. пополудни. Також і гр. Куен буде
 покликаний на авдієнцію, а вечером по-
 вернуть до Будапешту вже з дефінітивним
 порішенем пересиленя.

Борба против алькоголю.

В році 1901. відбув ся у Відні 8. конгрес
 противалькоголічний, на котрім відпоручники
 цілого сьвіта культурного радили, як вести бор-
 бу з алькоголізмом. Межи инцими мав виклад
 патер Альберт Вайс, професор теології в Орен-
 бургу в Швайцарії про: Питанє алькогольове,
 нагла напівка до клиру.

На початку вказує на велику різницю по-
 межі алькоголізмом яко обичайною і товари-
 скою хворобою, але єю квестію помьяє перед
 членами зборів, котрі найшли ся разом, аби по-
 борювати лиху, яке найбільше нищить суспіль-
 ність.

В Австрії клир в гурті і разом не заняв
 ще становища в питаню алькогольовім, о скіль-
 ко алькоголізм треба вважати хворобою суспіль-
 ною. Члени того стану мають тисячі причини
 робити найсумніші досьвіди над опустошаючи-
 ми наслідками алькоголізму глядачи на него, яко
 на хворобу моральну. Они старають ся також ти-
 сяч разів по одному злагодити і відсунути, коли
 се можливе для повдинчих осіб і з огляду на
 зване. Але лиху понимати яко загальне і това-
 риске, і в сполученю зі всіми тими властями,
 котрі покликані до усуненя лиха, працювати
 над поправою зіпсутя, — се є завданє, ко-
 тре тевер доперва стає задачою клиру.

Ми не робимо єму зовсім з сего докору.
 Інші стани стоять в тій справі менше б'льше на
 рівнім ступени: рух против алькоголізму, яко су-
 спільна поява в Австрії, де він ще не ввикнув
 так далеко як деінде, ледви також іно що
 зачав ся. Де він показав ся в цілій своїй небез-
 печности, там також вже багато поліпшилось
 як н. пр. в Галичині. Крім того оправдують клир
 власні єго досьвіди. Він саме від непамятних ча-
 сів поборовав так многі гіркі наслідки пиян-
 ства, що він міг легко не доглянути, як помалу
 і незаметно з улудної склонности многих виплыва
 заразлива суспільна хвороба, ба небезпеченство
 життя для суспільности. Також се можна на-
 вести на єго оправданє, що він сам тоді, коли
 звернено єго увагу на рух противалькоголічний в
 инших краях, дуже часто відтручений через дея-
 які дещо дивні прояви, набрав до него недо-
 вірчivosti, і що він часами, тронутий фалши-
 вим, то є на фалшивих лікарских присудах о-
 сновуючим ся спожалію до бідного обдуреного
 люду гадав, що іде о то, щоби єго позбавити
 послідного средства до здержаня єго здоровля і
 побільшеня робучої сили та зробити єго так
 зовсім безборонним. Також тотя обава не рідко
 співдів — австрійска вдача людова є дещо здер-
 жана і боязлива, і помовляє ся особливо керму-
 ючий клир, що він не звик прямо без обьяків
 іти до ціли, що клир міг би дати знадати ся на
 чуже єму поле, колиби він залишив чисто сьвя-
 щениче поступованє з пиянством і прилучав ся
 до проб поправи суспільних відносин.

Погадаймо лише на величезні успіхи, котрі
 в сорокових роках минулого столітя виборено
 не лише в Англії, но також в Німеччині і суме-

жних повітах Австрії наслідком змагань клиру,
 але котрі задля браку підмоги через власть
 і саме через вплив суспільних відносин після
 року 1848 помалу згнули!

Тому станови неясности і знеохоченя і не-
 рішучости в однім з найважніших питань су-
 спільного життя має осьмий міжнародний конгрес
 против алькоголізму положити конєць. Надіяти
 ся, що вдасть ся всі стани покликати до борби
 против сего ворога люду. Бо лише через спільну
 роботу всіх членів суспільности і через співдла-
 нє тих, котрі мають суспільність вести, можна
 усунути се суспільне лиху!

Мої панове! Що питанє алькогольове в
 правнєго і з душпастирського становища заслу-
 гує на повну увагу клиру, сего він ніколи не
 запізнавав. Суспільне значінє того питаня може
 не завсїгди було всім єго членам ясне. Но я
 пересвідчив ся недавно в просторім викладі,
 котрий між тим вже появив ся видрукований у
 віденським «Vaterland-т», що вистанє єго розви-
 нути, аби сейчас у вас всіх найти одобрєнє і
 спочутє. Я не гадаю себе вивисити, коли ка-
 жу, що се, що я там сказав, є погляд моїх со-
 братів і може значити яко рід програми для
 нашого становища до питаня пияків.

Ледви може який стан в рівнім степені
 пересвідчити ся як клир, яка суспільна нужда
 для здоровля, для товариских відносин, для еко-
 номічного положеня суспільности, для родини
 виростає з алькоголізму. Ніхто також не може
 ліпше оцінити, що тоті лиха не дадуть ся відсу-
 нути без постійної борби против пиянства і
 всіх тих лих, котрі до него ведуть і з него
 виплывають.

Тяжко, щоби довідав ся хто болеснійше,
 чим сьвященик, який рак для прилюдного об-
 чаю, який занепад правдивої просьвіти людової,
 яке одичінє має є нерозлучне з нашим корч-
 марством. Ніхто не може ліпше розсудити чим
 сьвященик, що люду не можна морально піднести
 і виобразувати, як довго він віддає ся пиянству.

Ніхто не може також ліпше розуміти як
 оно, що тотя перепона не може бути усунена,
 як довго не позискано против того гадку загалу
 аж до тої ступени, щоби правительства у неї
 найшли потрібну підмогу, аби через сильні спо-
 соби (без котрих жадна поміч не є можлива)
 підгяти того гриба суспільної будівлі.

Безперечно не моженіхто в рівнім ступені
 змрити як сьвященик, який безмір умової
 нужди, змарнованя, злочинів, розпусти всілякого
 рода супроводжають алькоголізм, і що всі проби
 виліченя завсїгди не вдають ся, коли не заткає
 ся посередню або безпосередню причину тогоя,
 а она є завсїгди ти сама — алькоголізм.

Нині досягнув він такого розширеня, що да-
 вно переступив межі лиха лише морального і став
 ся одним з найбільших лих суспільних. Тому не
 може також клир зі свого душпастирського ста-
 новища не завізвати помочи всіх останних су-
 спільних властей і знов тимже свою поміч пред-
 кладати, припустивши, що она є пожадана бор-
 цям против алькоголізму і через них стане при-
 нята.

Се є певне, що насупротив так загальному
 товарискому лиху не вистарчає діяльність при-
 ватна і стоваришенє. Се є однаковж також ясне,
 що лишень поверховні способи поліційної і дер-
 жавної власти тут не вистарчають. Хосенно-
 му вступленю сьвітських властей мусить бути ви-
 рівняний шлях через роботу поодиноких людей.

В питанні, котре є в найглибшій причині чисто моральної природи, як питанні алкогольного, мають поверховні способи малий успіх, коли їм не додаємо ральна і душпастирска діяльність сили життєвої і тривалости.

З того слідує, що обава деяких членів нашого стану безосновна, обава, що ми могли би через приступлене до руху антиалкогольного в дтягнені бути нашому властивому званю і втягнені бути в чужі змагання. Св'ященник не хоче і не може стати на тій точці ані лікарем, ані кухаром, ані корчмарем, або поліцаєм. Він не потребує сего. Що-до того питання значить те саме, як майже у всіх галузях реформи суспільної, що найскорше можна сподівати ся успіхів, коли кождий стан і кожде зване робить належну до него роботу званя і всі ширю не воюючи і не перешкаджаючи для спільних цілій враз працюють.

(Дальше буде).

Політичний перегляд.

В чеськім соїмі вибухнула німецька обструкція. Ся подія може мати далекосягли наслідки, бо Чехи заповіли, що коли Німці унеможливають наради в чеськім соїмі, то се рішить про судьбу парламенту і судьбу моравського соїму, де Чехи знаходять ся в досить поважній меншости, щоби обструкцією унеможливити всяку законодатну роботу. Однак мимо того нема надії на відступлене Німців від обструкції і загально думають, що чеський соїм стане розв'язаний леда день. Намісник мав вже навіть одержати дотичне цїсарске лисьмо і зараз в четвер, колиб обструкція поновила ся, зробити з него ужиток.

В буковиньскім соїмі переводить ся санация відносин між посольскими кругами, завдяки рішучому виступленю пос. Миколи Василька. По здемаскованю пос. Фльондора, який заміщаючи памфлети в *Bukowiner Journal*, перед своїм клубом запевнював під словом чести, що се не він є автором тих дописів, поставив пос. Фльондором висказати погорду. Наглости сего внесена не ухвалено, але натомість ухвалено видати Фльондора судови, який виточив против него карно-судове доходжене. Пос. Юрий Василько виступив з румунського клубу і назвав Фльондора негідним засідати в палаті. Посередню дорогу вказав Німець пос. Скедль, який зажадав установа комісії з 7 членів для розслідження справи; ухвалено 14 голосами против 12, разом вже з голосом Фльондора, що голосував за внесенем Скедля.

Подорож царя до Риму відкликано з причини звєсних агітацій соціялістів, які хотіли свиставками «висвистати» царя підчас его побуту в столиці давних римських самодержців. Мимо переговорів італійського правительства з провідниками соціялістів, они не хотіли відступити від того свого плану. Цар почув ся дуже обидженим, коли єму звїщено про се і вислав окремого адюганта до Риму з лисьмом, відкликаючим его приїзд. Італійські дневники, які тепер обговорюють сю справу, підносять, що мямо агітацій малої групи людей, настроій населеня супротив царя не є в Італії гірший, як деінде, в Парижі чи у Відні, бо і там цар мусїв виминати неприхильні маніфестації соціялістів. Взагалі італійська праса висказує жаль по причині відкликания приїзду царя, крім очевидно соціялістичної, яка уважає се своїм триумфом і доказом сили та всесвітнього значіння соціялістичної партії.

В Парижі перебуває тепер бельгійський король Леопольд. На вчерашній візиті у президента Любета мав король висказати бажане, щоби англійско-бельгійський спір за Конго був відданий роземному судови, в яким Франція переняла би ролю судії. Франція імовірно не підійме ся сеї місяці. В Парижі стріне ся король з італійською королівською парою, яка вчора, в товаристві міністра заграничних справ Моріна і численнійшої свити відїхала з Пізи до Парижа. Звідтам король Леопольд прибуде в пятницу до Відня, щоби зі своїм зятем кн. Філіпом Кобурским порозуміти ся що-до спадщи-

ни по покійній бельгійській королеві. Король Леопольд побуде у Відні до неділі і буде гостем у цїсаря в Шенбруні.

Краєвий соїм.

Засідане зачало ся перед 1/2 1. відчитанем спису петицій, який зріс вже до числа 2.300 штук. На підперте петицій промовляли пп. Швед і Гурик, сеї послїдній в справі основаня гімназії або семінарії в Калуші. Дві інтерпеляції внесли пп. Швед і Шповдер; опісля відіслано до комісії давнійше внесенє пос. Стапінського що-до виборчої реформи.

З дневного порядку звіт прозаснованє повіт. шпиталя в Калуші відіслано до санітарної комісії, а відтак приступлено до подрїбної розправи над проектом закона про бюра посередництва праці. Без дискусії прийнято § 1. і § 2, що бюра мають закладати ся в цілім краю та що удержанє таких бюр у Львові і Кракові є обовязком міста.

Третій § проекту більшости орїкає, що повітові бюра мають передовсім закладати ся там, де повітові ради ухвалють їх основанє. Меншість комісії домагає ся примусу закладаня всюгда до 3 лїт так, що лише краєвому відлови буде прислугувати право відроченя сего речинця. Речник меншости пос. Рутовский бажає централізації цілої сіти бюр по цілім краю, щоби можна було нормувати подаж і попит праці. Взиває палату, щоби, коли вже зважила ся на бюра, відкинула хиткість і половичність та ухвалила примус бюровий. Бюра не обтяжать повітів, бо они можуть давати ще і дохід.

Пос. Олесницький жадає поправки, щоби повітовим радам полишено свободу в закладаню бюр. Ся поправка узискала достаточне попере і маршалок піддає єї під розправу. Пос. Мілевський противить ся їй і підпирє жаданє меншости що-до примусовости закладаня бюр. Бесїдник доказує, що заступників робітників впроваджувати до бюр не потрібно, та що заробкова еміґрація до Німеччини є тільки часова.

Пос. Олесницький підпирє конечність заступництва робітників в заряді бюр і критикує управу львівського посередничого бюра, де панує протекція і не огляданє на потреби і вигоду робітників. Пос. Малаховський відпирє заміти передбесїдника і заявляє ся за внесенем меншости комісії. Кс. Стояловський не є за примусовостию закладаня бюр, але не поділює обав руских послів, бо всеж публичні бюра є ліпші, як приватні, де торгують людьми, як товаром. Публичні бюра зможуть подати робітникам навіть на чужині моральну і національну опіку.

По промові референта ґр. Тарновского ухвалено § 3. в редакції комісійної більшости. За поправками Олесницького голосувало 9 руских послів, за Рутовского 25 послів соїмової лївиці.

О год. 3. пополудни відрочено засідане до внії год. 10. рано.

Новинки.

— **Календар.** В четвер: руско-кат. Киприяна, Юстина; рам.-кат. Тереси. — В пятницу: руско-кат. Діонизія; рим.-кат. Галля ави.

— **Друга руска захоронка у Львові.** В неділю пополудни відбуло ся відкритє і посв'яченє льокалю другої рускої захоронки у Львові, поміщеної при улици св. Мартина ч. 25. На сеї обряд зібрало ся кількадесят осіб з львівської рускої інтелігенції і родичі враз з дітьми, що будуть користати з онїї захоронки. Чину посв'яченя льокалю довершив о. крил. Василевский, парох жовківського передмістя, який виголосив також дуже гарну та теплим патріотичним чутєм навіяну промову, заохочуючи руску інтелігенцію до підпирєня сеї так важної інституції, а своїм парохіянам з низших верстов кладучи на серце, щоби користали пильно з утвореного для їх добра, заведеня. По доконанім посв'яченю обняли провід захоронки дві установлені до сего учительки, а для дітий заставлено «бенкет» з овочів та солодоців.

— **До Хв. товариств сьпівачих селянських і міщанських.** На мої запросини в часописях о надісланє справодавчє з діяльности поодиноких дружин сьпівачих дістав я вже багато допи-

сий призначених для календаря музичного, за що всім дописувателям сердечно дякую. Однак-кож загально мушу зауважати, що деякі дописи не виходять так, якби я їх хотїв відтак подати читаючій публиці. Проте гадаю, що не від річи буде, если зверну увагу на деякі подробиці, о котрі ту розходять ся. І так просив бим подати додатково відповіді на отєї питання, о скілько їх бракує ще в дописах: 1) Рік заложєня хору. — 2) Хто заложив, чи причинив ся до его заложєня? — 3) Кілько членів бере участь в сьпіві? — Хор мужеский чи мішаний? — 4) Під чиєю управою остає хор і як розвиває ся? і 5) — найважнійше: Діяльність дружини сьпівачкої (чи музичної) за час від основаня аж до тепер. Тут належало би згадати, чи давній хор є виключно церковний, чи рівночасно служить також до розбудженя духа національного а то через виконуванє, або устроюванє на власну руку публичних принагідних пописів, як пр. в честь славних народних поетів, в пам'ять знесеня панщини і т. п. О виступах сего рода просив би я подати як найдокладнійші інформації, щоби всі читаючі з календаря сего відтак могли довідатись, де і коли у нас на тім полі доброго робилось, чи робить ся, а велїд за тим, щоби за добрим приміром дальше завязувались по селах і містах такі дружини, які би так причиняли ся до звелічаня відправ церковних, як також були культурним чинником в нашім національнім відродженю. Отсю ціль такої власне збірки дописів має також подекуди видавництво музичного календаря. Дятого прошу дуже Веч. оо. парохів, як також Ви. учителів народних, що займають ся радо веденем і плеканем хорів селянських або міщанських о надісланє дальших таких дописів, котрі я відтак упорядкую і помішу яко річ вельми цікаву для любителів штук красних в сегорічнім календарі музичнім. Дальші листи прошу адресувати: *Р. Заруцький*, Львів, Коперника 16. — І. поверх.

— **Загальні збори членів «Народної Торговлі» товариства зареєстрованого в обмеженою порукою за рік адм. 1902/3** відбудуть ся 2. н. ст. падолиста 1903 о 4. год. пополудни у власнім домі у Львові, Ринок ч. 36, I н. Порядок дневний: 1) Відкритє зборів предсїдателем Совіта управляючого і уконституованє загальних зборів; 2) Звіт Совіта управляючого з діяльности і білянє за рік адм. 1902/3; 3) Звіт і внесенє головного комітету контрольного (§§ 34 і 46 стат.); 4) Доповняючий вибір двох членів Совіта управляючого по мысли §. 15. статута; 5) Означенє висоти марки презвєційної для членів Совіта управляючого на рік адм. 1903/4; 6) Вибір головного комітету контрольного на рік адм. 1903/4; 7) Внесенє членів. Яко легітимації для членів служать їх книжочки удлові. Члени вишівші свої удлі, не мають права участі і голосу на загальних зборах. У Львові дня 10. жовтня 1903. Від Совіта управляючого «Народної Торговлі» *др. Щасний Сельский*, предсїдатель, *др. Кость Левуцький*, член Совіта.

— **В справі станиславської гімназії** забрав вкінці голос краківський Сзас і пише у вчерашнім числі: «Львівські дневники ударили в алармовий звін в справі рускої гімназії в Станиславові, намагаючи тим зробити натиск на польську соїмову більшість, аби она безоглядно відкинула се домаганє Русинів. Ми слїдом тих дневників не підємо і поважному кругови, в яким засїдають найвизначнійші політичні мужі, не будемо накидувати нашої гадки. Соїм не сїпнеть ся з поладнанем справи, мабуть надумує ся і розважає, а в тім маємо запорукку, що рішенє не западе під впливом учутя». Дальше Сзас оправдує причину неприхильного доси поладнаня сеї справи тим, що центральне правительство завчасу вставило в бюджет видаток на станиславівську руску гімназію, поки єї соїм не ухвалив. Друга причина сего — як пише Сзас — є провокуюча(?) борба Русинів, яка перенесла ся до руских гімназій. «Поведенє руских послів в нинїшнім соїмі — пише дальше згаданий орган — доси супокійне і річеве, могло би незвичайно заважати, коли би справді було ознакою і заповідню, що за ним піде загаль рускої суспільности. Однак такої заповіді нема». Вкінці Сзас зазначає, що становиско Поляків в Галичині є не лише народове але і політичне. Коли управа краю через соїм має остати в їх руках, то належить злагодити борбу народну і суспільну, удержати лад і порядок. Належить отже до сего стреміти, аби центральне правительство не мішало ся в справі польско-руски.

— **Цїсар уділив з власних фондів 200 К** заповоги на відбудову спаленої церкви в Олешчях.

— **Дефравдація в Скалаті.** Звідтам доносять, що скарбовий надстражник Птак вивкрив в ціловім уряді велику дефравдацію. Наслідком сего уряд опечатано, функціонарів усунено, а весь торговельний рух через кордон перерваний вже від трєх днів. Кілько виносить здефравдована квота, не знати.

— **Огні.** В Хлібичині пільнім, сянтинського повіта, згоріли всі будинки господарскі зі всім збіжєм, власність дідича Алексе. Задуровича. Шкода виносить 47.200 К. — В Стрїлковичах коло Самбора згоріло 14 селянських загород

вартости 19.000 К. — В Витоках, самбірського повіта, знищив огонь два господарства вартости 900 К. В огни згорів 10-літній син Розалії Лихви. — В Лукавці, самбірського повіта, згоріло 18 селянських загород. Шкоду обчислено на 22.321 К. — В Станчанах, кіцманського повіта, погоріла семи днями церква православна. Пожар вибух в середині церкви, імовірно від свічки, яку забули згасити по богослуженню. Шкода виносить до 8.000 К.

— **Загадочна справа.** З місцевости Райхенау коло Семерінгу доносять, що на вершці Шнебергу (2.075 метрів) пропав 26-літній студент медицини з Галичини, Микола Мінко. Догадують ся, що він не згинув случайно, але відобрав собі жите. Небавом мав складати докторат медицини. В захоронці на Шнебергу бачено, як він до пізна вночі писав листи. Рано вийшов, поглипивши свої пакунки, і більше не повернув. На Шнеберг вибрало ся кількох провідників шукати пропавшого.

— **Вісти з півн. Америки.** При кінці вересня с. р. приїхав до Спол. Держав о. Іван Велигорський, бувший парох в Іванно золотім коло Заліщик, і обійме одну в руских парохій. — З Оліфанту виїхало до Галичини двох Русинів з горлицького повіта.

— **Перенесене.** Намісник пореніс концептового практиканта намісництва Александра Зарицького з Ярослав до Золочева.

— **Нещасна пригода.** Семилітній Методий Мисик, мешкаючий у свого вуйка, терціанна школи ім. св. Анни у Львові, виглядаючи вкном перекинувся так неосторожно, що упав на улицю і розбив собі о камінь голову. Нещасну дитину перевезено в безнадійнім стані до шпиталю.

— **З балканського пекла.** Дописувателі англійських газет доносять про страшні, безпримірні звірства, яких допускає ся турецьке військо на Македонцях. Дорога, куда Турки перейдуть, значить ся ріками крови і стовпами диму по спалених селах і містах. Турки не питають, чи населена дотичної місцевости бере участь в ворохобні, чи ні, для них встане, коли хто є християнином, аби змести его з сего світа. Хто не втече завчасу перед турецьким війском, мусить згинути. Страшну різню зробили Турки недавно в місцевости Арменське по програній битві з ворохобниками. Коли побиті Турки зближали ся до села, вийшов напроти них місцевий піп з процесією. Тимчасом з боку забіг до села другий турецький відділ і почав різати всіх і вся. Башибожуки немов скажені впадали до домів, забирали що цінніше, а жителів колоди ножами і підпалювали дома. З цілого села спасли ся того дня лише дві особи: один мушчина, привалений кровавим трупом і якась жєнщина, якій відтато одно рамя. По битві під Куратілея турецьке військо мордувало всіх, кого стрілило на дорозі, в поли чи в селі. В Опейтсе убито тоді 29 селян, котрі не схоронили ся до ліса; в Куратілея Турки спіймали 12 дітей на дорозі і скинули їх із скали в пропасть. В Сірулі, Свінішта, Рехані і Пляке зарізали 150 осіб. З 120 заповонених селян з Любетіно приведено до Невеска лише 30-ох прочих убили Турки по дорозі. В Круші і Лзорека заколено понад 50 осіб, а 18 жєнщин Турки завели до стодоли, там їх вперед знасилували, а опісля підпалювали стодолу і живцем їх спалили. В Охридї турецький відділ привязав місцевого попа до дерева і в его очах знасилувано жінку і доньки, почім всіх вирізано. В селі Діково знущали ся турецькі башибожуки над людьми в страшний спосіб: вирізувано язики, відтинано руки, груди, вилуплювано очи, печено горячим залізом і т. д. Хто не погиб на місци, міг за дозволом звірських мучителів відійти, але таких було лише кілька осіб. Однак і їм не даровано, бо в дорозі дїгнали їх Турки і вистріляли.

— **Міліонер-дивак.** В Чикаго помер недавно міліонер Григовий Елїн, в 63. році життя. Перед кількома роками Елїн купив собі дім о 7 кімнатах і жив в нїм самотно. Замешкав лише одну кімнату, але прочі пристроїв дуже гарно. Одиноким его занятєм була гра на скрипках, яких мав вісім. Нераз він грав по три дни на скрипці; не їв, ні спав, лише грав. Видатки на жите були у него дуже малі. Часом запрошував до себе Ірландців і гостей їх богат, а приймав їх лише на те, аби почути свою рідну мову ірландську. Елїн записав масток своїй рідні в Ірландії.

— **Дрібні вісти.** В Самборі застрілив ся 22-літній Чеслав Кротохвиля, студент прав, син директора учительської семінарії. — При виборах до повітової ради в Сяноку перейшла з сільських громад ліста кацапско-польско-людова.

Пам'ятаймо на Товариство зпомоги церков імени св. Петра у св. Юра у Львові і вступаймо громадно в его члєни. — Члєнська вкладка виносить: 1 К від особи а 5 К від церкви, громади, брацтва, товариства і т. п. річно і 1 К вписового одноразово.

Послідні вісти.

— **Шкільна комісія соймова** має зібратися завтра на засіданє в справі станиславівської гімназії. Здає ся однак, що засіданє буде відложено, бо голова комісії кн. Юрій Чарторийський заведужав в часі нинішнього засіданя сойму.

— **Нинішнє засіданє сойму** посвяченє майже виключно бюрам посередництва праці. В нарадах беруть живу участь рускі послї, ставляючи поправки і додатки в поодиноких §§-ах.

Телеграми

з дня 14 жовтня.

Прага. Politik дізнає ся, що правительство має скликати державну раду на 10. або 12. падолиста і предложити їй бюджет на 1904. р. Наряди над сим бюджетом, як також над бюджетом з 1903. р. будуть головним предметом нарад сеї сесії. Правительство предложити також проєкт нового військового карного закона.

Прага. Čas доносить, що намісник вже одержав цісарський рескрипт, яким дозволено ему замкнути соймову сесію, в случаю, коли би обструкція німецьких послів тривала до 21. с. м.

Білгород. Вчєра замкнено надзвичайну сесію скупщини, а нині починає ся звичайна сесія.

Піза. Італійський король з королевою і з міністром заграничних справ Моріном виїхав до Парижа.

Богдан Ленкий.

На чужині.

Спомини і мрії.

(Відень 1892 — Краків 1902).

I.

Знов мене жите пірвало
У свої желїзні руки —
І хоть я просив чимало,
Закрутило і пігнало
На міські, погані бруки....

Так листком, що відорвав ся
Від галузі в день бурливий,
Зимний вітер доти грав ся,
Поки лист той нещасливий
У болото не попав ся.

II.

Віз за возом, як змія
По желїзі сунеть ся.
Віз за возом, дїм за домом,
З диким гуком, ревом, громом
По полях і по болони
Йде з вітрами в перегони.

Як косяю тне поля,
Лучить ланцями міста.
Точить червом ліс за лісом
І жєне палєним бісом
День і ніч — лиш: «вє і вє»
Димом, парою плює.

Гей! Спиши ся! Не втїкай!
То моє село, мій край.
Кожда хата, деревина
Се дупі моєй частина.
Дай в останнє надивитись ся!

Не проси! бо не спинить ся.

III.

Поганий ранок.

Сонце пізно вєтало

І заспанє ховаєсь ся у хмари.
На небі неба видно дуже мало
А всюда тільки дим і сірі пари,
Що з коминів фабричних вють ся грізно,
Як копоти притаєних вулканів.
І місто будить ся зі сну лїново, пізно,
Без величних на честь жита пєанів,
Які природа ранками сьпіває
У горах, або над морем безкраєм.
З домів, як з нор вилазять чорні тіни
Обмарані, невзпані, понурі,
Немов жите для них не має ціни,
Немов вони замкнуті в фабрик мурі,

Приглушені колїс і труб невольним гуком
Терплять і мучать ся не знати за що.
За ними доля йде з неумолимим буком
І гонить і кричить: „Вперед! Вперед ледащо!“
Й вони йдуть.

Дітий в ліжках лишають,
І знова діти сплять, коли вертають.
Не видять їх пустот, не чують їх розмови,
Без радості жиють, без щастя, без любови.
Проклони фабрикам, що радієть людську

І людську кров варять а людських сліз не су-
[глушать
[шать!

Проклони тим плугам, що гробовища риють,
Проклони коминам, що сонце димом криють!
Проклони! — — — — —

Місто гаморить і грає

Неясними, глухими голосами,
Немов зі сну встєє і позїхєє
Стосєжними, широкими устами.
Жєнуть вози, розвозять сьвіже мяса,
Їх слїд значить горячий запах крови.
За ними пси глядять жалїбно ласо
І гонять на майдан, на ранні лови,
Борба о хлїб і бажанє наживи.
Дєнєдє пан, поважний, мовчаливий,
З високим ковчїром, піднятим в гору,
Блїдий, як труп, з невспаной ночі
Нєсє домів розбиту душу хору
І знуджені, набїгли кровю очи.
Дєнєдє знов, як ласина до ями,
Крадєсь жїноча постать попід мури....
З нічної праці йде домів, до мами,
На супочинок.

Се продїкт культури,

Се гордощі суспїльного устрою,
Се торговлї така висока штука,
Що чоловік торгує сам собою!
Поганий промисел! Безсильна та наука,
Що всього вчить а не навчить одного:
Як жити людям в добрі і в спокою!

Чим дальше в день, тим голоснїше грає,
Сопє, скувлить, встїкає ся потвора,
Що містом звєсь. Як вихор мчать трамваї,
Вози кінні й без коний. Всьо як вчора
І так як завтра буде. Всьо до того
Стремить, щоб жилось людям нїби хужше
І веселїше нїби. Та чи лучше?
В тїй товкїжнї великій, в вічнім шумі
Верить ся кождий, як в укрупі муха,
Бїжить і скачє так, як не при умі,
Поки без сил упаде і без духа.
Тодї его ведуть з парадєю за місто
На супочинок вічний.

Плач невісто!

І жалуйте за ним товариші та други!
Він чесно жив, ніколи не упив ся,
До висшого жита не чув у серцю тїги,
І сам не знав на що й пощо родив ся.
Був добрий чоловік.

Такі то добрі люди

Спїшать що днини до бюр і уряду
Так дуже точно і пильно і радо
Як вїл в ярмо, абб як пєс до буди.
Скленїя, мури, книжки і папери
Їм заступають правдаву природу
І замість сонця й повітря — ордери,
Хрєсти і аванз дають в нагороду,
Як дітям кукли.

А ту — і їх діти

Блїді, безкровні, мов осєню квіти,
Бїжать до школи. Їх очи ще сплячі,
Їх мозки сонні.

Лїта-ж ви дитячі,

Хто вас поверне? Вам рожею цвісти,
Пташкою буюти і рибкою плїсти.
Лїта найкраснї, лїта незабутї,
По що вас топлять ззараня в отрутї?
Хто того хоче? Кому того треба?
Вам не пивниці треба, тільки неба.
Грїх непростимий, грїх проти природи,
Трагїчна похибка якась і — годї!

Відень 1892.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

Товариство взаїмного кредиту «Дністер» у Львові. Справозданє за час від 1. січня 1903 до 30 вересня 1903.

